

hodoval proti předpisu § 3 j. n. s přejitím soudu druhé stolice přímo o rekursu proti usnesení prvního soudu. Takový s dovolacím rekurs spojený a k nejvyššímu soudu řízený vyhrazený rekurs proti usnesení prvního soudu je nepřipustný a musil býti odmítnut (§ 526 odst. 2 c. ř. s.).

Čís. 14485.

Zákon ze dne 25. února 1919 čís. 88 Sb. z. a n.

V jakém kursu splácí se zápůjčky poskytnuté v cizích valutách.

(Rozh. ze dne 27. června 1935, Rv I 1627/33.)

Podle tvrzení žaloby upsal žalobce na základě zákona ze dne 25. února 1919 čís. 88 sb. z. a n., jímž byla vypsána půjčka státní ve zlatě, stříbře, zlatých neb stříbrných mincích a papírových penězích cizozemských, 100.000 ř. m. Půjčka tato měla býti zúročena 3½ %, úroky se však nevyplácely, nýbrž přičítaly ke kapitálu. Byla na dobu 4 let nevyověditelná a požívala sirotčí jistoty. Žalobce po uplynutí těchto 4 let žádal za vyplacení obnosu jím upsaného. Pražská městská spořitelna mu však půjčku vyplatiti odepřela, že prý marky pozbyly ceny a že tudíž nemá žádného nároku. Žalobce se proto obrátil na ministerstvo financí, které mu odpovědělo 11. září 1928, že je ochotno mu poskytnout 12.500 Kč pod podmínkou, že potvrdí příjem vrácené půjčky i s úroky. Odepřelo tedy i ministerstvo financí splatiti zápůjčku. Vzhledem k tomu, že měna, ve které byla zápůjčka poskytnuta, již nyní neexistuje, má žalobce nárok podle § 989 obč. zák. na vnitřní hodnotu toho, co zapůjčil, tedy na 140.750 Kč, t. j. přepočtených 100.000 ř. m. na Kč v době poskytnutí zápůjčky. Poněvadž půjčka požívala sirotčí jistoty, jest i z toho důvodu zřejmé, že měl býti upisovatel chráněn před kolísáním bursovního kursu. Žalobce domáhá se prozatím 50.000 Kč s přísl. Nižší soudy zamítly žalobu, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Zásadně má ten, kdo poskytuje zápůjčku, obdržeti zpět hodnotu toho, co zapůjčil. To plyne z předpisů §§ 983, 988, 989 obč. zák. V § 983 se praví, že vrátiti se mají věci stejného druhu a hodnoty; § 988 stanoví, že při změně vnitřní hodnoty peněžité zápůjčky musí placení se státi v poměru k vnitřní hodnotě, kterou daný druh mincí měl v čase zapůjčení a v § 989 se upravuje splacení zápůjčky, kdy v době vrácení zápůjčky nejsou již v oběhu ve státě peníze, v jakých zápůjčka byla poskytnuta. V tom případě má se platiti penězi nejvíce podobnými, takovým druhem a počtem, aby věřitel obdržel vnitřní hodnotu v době zápůjčky stávající. Předpisy ty nejsou ovšem konkrétní povahy, a lze v jednotlivých případech upravit poměry ty smluvně jinak. Jde o to, má-li se použití uvedených předpisů při rozhodování o žalobním nároku. V souzeném případě může se splacení zápůjčky žádati v týchž penězích, jimiž na půjčku bylo placeno, anebo v domácí měně podle platných záznamů bursovních. V době splatnosti zápůjčky nebyly již říšské papírové marky zákonným platidlem. Žalovaná strana odpírá výplatu, ježto valuta žalobcem složená stala se bezcennou, a podle kursu v době splatnosti ani v československé měně

nějaká hodnota za ni nepřipadá. Splacení zápůjčky podle platných bursovních záznamů znamená bursovní hodnotu papírových marek v době splatnosti, kdežto žalobce se domáhá zaplacení v československých korunách podle bursovní hodnoty 100.000 papírových marek v době složení vkladu, resp. v době upsání půjčky, a připočítané k tomu úroky podle téhož kursu, při čemž opírá své stanovisko hlavně o § 989 obč. zák. Pro poměr mezi stranami platí za ujednaný obsah vyhlášky ministerstva financí z 10. března 1919 obsahující o splacení zápůjčky shora již uvedené ustanovení. Když se tu praví, že lze splatiti zápůjčku v papírových markách bez ohledu na jejich hodnotu v době splacení, aneb v domácí měně podle platných záznamů bursovních, dlužno tím rozuměti kursovní hodnotu papírových marek v době splacení. Vzhledem na toto zvláštní ujednání o splacení, které jest v uvedeném smyslu vykládati, neplatí předpisy §§ 988 a 989 obč. zák., a to, čeho se žalobce domáhá, je valorisace, naším právem neuznaná. Pokud jde o to, že knížky vkladní na valutovou půjčku požívaly sirotčí jistoty, nemůže žalobce ze skutečnosti té pro sebe ničeho dovozovati. Přiznáním sirotčí jistoty je vyslovena jen přípustnost vkládání majetku soudních chráněnců v takových hodnotách. Právě že i papírové marky byly přípustny na valutovou půjčku, svědčí tomu, že se jejich stabilitě důvěřovalo, nastalý pokles jejich nemůže z uvedených důvodů jíti na újmu žalované strany. Žaloba se opírá jen o smlouvu ze zápůjčky, a z toho základu nárok žalobní není odůvodněn.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Pro splacení zápůjčky poskytnuté podle zákona ze dne 25. února 1919 čís. 88 sb. z. a n. v papírových německých markách jest rozhodujícím ustanovení vyhlášky ministrestva financí ze dne 10. března 1919, jejíž obsah otištěn jest také na zadní straně vkladní knížky. V této vyhlášce uvádějí se jako přípustné valuty cizozemské také německé papírové marky vydání nejdéle do roku 1918. Splacení půjčky může se žádati buď v týchž penězích, jimiž na půjčku bylo vyplaceno, nebo v domácí měně, podle platných záznamů bursovních. Z toho je viděti, že strany tehdy již na změnu hodnoty cizí měny pomýšlely, že případný pokles cizí valuty nepovažovaly za nerozhodný a že hodnota půjčky měla býti určena podle kursu, který měla cizí měna v době vrácení zápůjčky, mělo-li býti placeno v domácí měně. Půjčka zůstala i nadále půjčkou v cizí valutě a osud její byl závislý na osudu této měny. Ani z okolnosti, že půjčka byla po čtyři léta nevypověditelná, ani z toho, že podle vyhlášky vkladní knížky požívají sirotčí jistoty, nelze dovoditi, že bylo úmyslem státu chrániti věřitele, kteří cizí valuty zapůjčili, před ztrátami na hodnotě a to docela bez zřetele k tomu, jaký osud stihne cizozemskou měnu cizím zákonodárstvím. Nelze to dovoditi ani z toho, že se věřiteli ponechává právo volby, při čemž docela mimo úvahu ponechati dlužno ustanovení, týkající se zlatých nebo stříbrných mincí. Kdyby byla měla ona transakce skutečně takový smysl a kdyby byla měla míti takový účinek, jak míní dovolatel, byl by takový úmysl musil býti zcela jasně a nepochybně vysloven jmenovitě v tom smyslu, že kurs

má býti přepočítán podle dne vkladu, což však by bylo bývalo potud zbytečné, protože kurs ten byl přece známý již v době vkladu a mohl tedy přímo býti uveden, aniž později musil býti teprve zjišťován. V tomto případě nastal pokles německých marek papírových. Může však býti předpokládán u této valuty i jiný vývoj anebo mohlo jíti o valuty (papírové), u kterých skutečně nastal vzestup od vkladu do výplaty (vrácení); ani v takovém případě nebyla doložka o volbě věřitele, v jaké měně chce míti půjčku vrácenu, bez významu, protože mohl míti zájem na tom, aby ji dostal v tuzemské měně, ale ovšem podle kursu platného v den vrácení zápůjčky. Z této úvahy plyne také, že ani na straně státu nebyla ona transakce bez rizika, třeba se vycházelo s hlediska, že půjčka měla býti vrácena podle kursu ze dne vrácení, a že tedy nemusilo jíti za všech okolností o zkrácení věřitele. Nejde tu o nejasnost vyjádření, která by mohla býti posuzována s hlediska § 915 obč. zák., nehledíc ani k tomu, že o tento právní důvod žalobce své odvolání neopíral; bylo na žalobci, aby své stanovisko, které nyní zastává, určitě vyjádřil hned, když německé marky vkládal, což však neučinil. Jestliže se rozhodl poskytnouti půjčku v papírových markách, tedy v cizozemské měně, místo aby ony marky zpeněžil na zdejším trhu a poskytl půjčku v tuzemské měně, byl osud jeho nároku spjat s osudem cizí valuty a s její cizozemskou zákonnou úpravou.

Čís. 14486.

Účinnost zabavení mzdy závisí na trvání služební smlouvy.

(Rozh. ze dne 27. června 1935, Rv I 2247/33.)

V témž smyslu čís. 12943 sb. n. s.

Žalobce zabavil a dal si přikázati k vybrání plat, který bral povinný od žalovaného poddlužníka. Asi 3—4 dny po doručení příkazního usnesení v lednu 1931 povinný vystoupil ze služeb žalovaného a nastoupil u něho znovu dne 13. března 1931 do práce, v níž setrval do 11. listopadu 1931. Poněvadž žalovaný na vymáhanou pohledávku žalobcovu za tuto dobu nestrhoval povinnému se mzdy nic, domáhá se žalobce náhrady toho na žalovaném. **P r v ý s o u d** žalobu zamítl. **O d v o l a c í s o u d** uznal podle žaloby. **D ů v o d y:** Podle § 299 ex. ř. vztahuje se právo zástavní, kterého bylo nabyto zabavením pohledávky na služném nebo jiné pohledávky v opětuujících se důchodech záležející, také k důchodům, po zabavení dospívajícím. Zabavení vztahuje se i na změny dále v § 299 ex. ř. uvedené mimo případ, že nastoupí jiný zaměstnavatel. Zabavení platu K. postihuje nejen plat, který měl K. jako zaměstnanec žalovaného v době zabavení, nýbrž i v době opětného zaměstnání u žalovaného od 13. března do 11. listopadu 1931, neboť exekuce zrušena nebyla, K. nenastoupil u jiného zaměstnavatele, a dlužno na věc pohlížeti tak, jako na případ, uvedený v novelisované poslední větě § 299 ex. ř., že totiž účinnost zástavního práva vztahuje se také na zvýšené příjmy, sníží-li se služné pod částku podrobenou exekuci. Jinak byl by vymáhající věřitel bez ochrany proti tomu, když by zabavení stalo se bez-